

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: "MMS or The Semiotic Potential of Pictorial Utterance"

Autor: Bc. Filip Janda, dipl. um.

Vedoucí práce: PhDr. Otakar Šoltys, CSc.

Oponent: Mgr. Michal Karľa

Datum odevzdání: LS 2014/15

Téma a teze

Diplomová práce si klade za cíl poukázat na analogii mezi vývojem písma a fotografie a vyložit principy fungování komplexních symbolických znaků, jež zahrnují fotografický obraz jako jednu ze svých složek. Autorovými vlastními slovy: "the significant economisation of photography allowed it to become a semiotic system with a strong symbolic potential" (s. 5). Snaží se tak překročit navyklé a reduktivní chápání fotografie coby indexikálně produkovaného ikonického znaku. Předmětem autorova zájmu je zvláště fotografie digitální v kontextu jejího sdílení prostřednictvím sociálních sítí na internetu, přičemž se správně snaží vyvrátit představu ostrého rozdílu mezi analogovým a digitálním fotografickým obrazem s ohledem na jejich ontologický status a (zdánlivě) odlišné mody produkce. Oproti těmto obsoletním koncepcím staví autor komplexnější pojetí, založené na Peircově teorii symbolu, interpretantu a pragmatickém vymezení významu. Za těžiště jeho výkladu považují pojem *dicisigna*, jak je vymezen Peircem, neboli něčeho, co plní *funkci* propozice, nebo přesněji propozicí formálně vzato je, ačkoliv tato forma nemusí být zdaleka jen jazyková či mentální - *dicisignum* je znakem materiálně indiferentním, stejně jako (přinejmenším) veškeré znaky, jež jsou logicky uplatnitelné. Toto *dicisignum* obsahuje nutně subjektovou-indexikální a predikátovou-ikonickou složku. Autor se pak zabývá popisem podoby takového *dicisigna*, jehož predikátová složka je nesena digitálním fotografickým obrazem. Vedle tohoto řekněme formálního rozměru se pak zabývá významově-interpetačními specifiky takového *dicisigna* v souladu s Peircovým pragmatismem.

Struktura

Práce je rozdělena na pět kapitol. První autor věnuje historickému přehledu vývoje fotografického obrazu od jeho počátků až k současné situaci masového sdílení skrze internet. Druhá kapitola se zabývá tématem rozdílu mezi "tradičním" a "současným" vnímáním fotografie, vyložené z perspektivy kontinuity evoluce tohoto média, jež však přináší, ukazuje autor, v posledku jen kvantitativní, nikoli kvalitativní či esenciální změny. Třetí oddíl je věnován pragmatismu a pragmaticismu C. S. Peirce, jeho taxonomii znaků a teorii interpretantu za účelem stanovení pojmového rámce, v němž se teorie symbolické a pragmaticko-habituální koncepce fotografie pohybuje. Zde bych rád vyzdvihl autorův fundovaný popis jednotlivých pasáží Peircova díla, prokazující nejen porozumění, ale rovněž schopnost s těmito koncepty dále nakládat k vlastnímu výzkumnému účelu. Závěrečné dvě kapitoly pak představují samotnou autorovu analýzu role fotografického obrazu v rámci symbolického uvažování a analýzu příkladů. Celkově má práce velmi přehlednou strukturu, umožňující snadno sledovat průběh autorovy úvahy.

Stylistická a jazyková úroveň

Stylisticky je práce na vysoké úrovni. Občasné překlepy a gramatické chyby považuji v tomto ohledu za marginální, zvláště vezmeme-li v úvahu, že je práce psaná anglicky.

Použitá literatura a práce se zdroji

Autor shromáždil úctyhodné množství sekundární literatury, jež co do počtu přesahuje obvyklé nároky kladené na diplomovou práci. Použité zdroje jsou kvalitní, jejich citace či parafráze zdůvodněná.

Původnost

V kontextu prací obvykle odevzdávaných jako diplomové, se jedná o práci originální, nadto s jasnou tezí a přehlednou strukturou argumentace. Závěry, k nimž autor dochází, nejsou sice něčím zcela novým (v kontextu jeho popisu dicisigna lze připomenout dílo Frederika Stejrnfelta, *Natural Propositions*, 2014), což však neubírá na jejich důležitosti a zároveň otevírá možnosti dalšímu bádání.

Hodnocení

Z uvedených důvodů doporučuji práci k obhajobě a hodnotím **výborně**.

V Praze 14. září 2015